

Strategia pentru Programele Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială

Conținut

1. Introducere	2
2. Obiective.....	2
3. Eligibilitatea geografică.....	2
4. Priorități, obiective operaționale și acțiuni indicative comune.....	3
5. Grupuri țintă.....	5
6. Cadrul financiar.....	5
7. Structuri ale gestionării programului	6
7.1. Programe operaționale comune (JOPs)	6
7.2. Comisia pentru luarea deciziilor în comun (JDMC).....	6
7.3. Autoritatea de Management (MA)	7
8. Orar.....	7
9. Programul Parteneriatului Estic de Sprijin a Cooperării Teritoriale.....	7

1. INTRODUCERE

Comunicarea comună "Un nou răspuns pentru o vecinătate în schimbare" din 25 mai 2011¹ scoate în evidență cooperarea transfrontalieră între țările Parteneriatului Estic ca unul dintre instrumentele de combatere a disparităților economice dintre regiuni și creșterea calității vieții în zonă în mod durabil. Cooperarea teritorială între țările Parteneriatului Estic (PE) vine în completarea programelor pilot de dezvoltare regională (PPDR-uri), precum și alte acțiuni finanțate de UE, care promovează o abordare inclusivă, bazată pe strategie, pentru reducerea disparităților economice și sociale regionale și realizarea potențialului economic regional (prin urmare, național)². În Declarația comună a Summit-ului Parteneriatului Estic din Varșovia din 29-30 septembrie 2011³, participanții au acceptat cooperarea multilaterală și au reamintit că Parteneriatul Estic ar putea ajuta la dezvoltarea de legături mai strânse între țările partenere înseși.

Lucrarea strategică a Programului ENPI Regional de Est 2010-2013 și Programul indicativ 2010-2013 identifică cooperarea teritorială în țările partenere ca fiind unul dintre sub-prioritățile Domeniului prioritar 2 "Dezvoltare Economică". În acest context, Comisia Europeană (CE) a alocat 12,5 milioane de euro pentru programele bilaterale de cooperare teritorială între țările Parteneriatului Estic (Decizia C de punere în (2013) 8293 din 22 noiembrie 2013).

Această Strategie a Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială, elaborată de Comisie în consultare cu țările partenere, prezintă prioritățile, regiunile eligibile, grupurile țintă, cadrul financiar și problemele cheie de management pentru programele de cooperare teritorială între Armenia și Georgia, Azerbaidjan și Georgia, Belarus și Ucraina, și Republica Moldova și Ucraina finanțate de Uniunea Europeană.

Strategia stabilește cadrul pentru pregătirea și punerea în aplicare a acțiunilor de cooperare teritorială.

2. OBIECTIVE

Obiectivul general al fiecărui program al PE de CT este de a promova cooperarea teritorială durabilă între regiunile de frontieră participante descrise în secțiunea 3 pentru a sprijini dezvoltarea lor socială și economică. Obiectivul specific este de a consolida contactele transfrontaliere între autoritățile, comunitățile și organizațiile societății civile locale pentru a contribui la dezvoltarea de soluții comune pentru provocările obișnuite ce țin de dezvoltarea socială și economică în regiunile respective.

3. ELIGIBILITATE GEOGRAFICĂ

Programele Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială vor acoperi următoarele unități teritoriale eligibile:

- Programul **Ucraina-Belarus**
Belarus: Regiunile (oblasti) Brest și Gomel
Ucraina: Regiunile (oblasti) Volâni, Rivne, Jitomir, Kiev și Cernigov
- Programul **Republica Moldova – Ucraina**
Republica Moldova: teritoriul întregii țări
Ucraina: Regiunile (oblasti) Cernăuți, Vinița și Odessa
- Programul **Georgia – Armenia**
Georgia: Regiunile Samtskhe-Javakheti și Kvemo Kartli
Armenia: Regiunile (marzes) Shirak, Lori și Tavush
- Programul **Georgia- Azerbaidjan**
Georgia: Regiunile Kvemo Kartli și Kakheti
Azerbaidjan: Regiunile economice Ganja-Gazakh și Sheki-Zaqatala

¹ COM(2011) 303 final, 25.5.2011

² SWD(2012) 109 final, 15.5.2012

³ Consiliul Uniunii Europene, 14983/11, 30.09.2011

4. PRIORITĂȚI, OBIECTIVE OPERAȚIONALE ȘI ACȚIUNI INDICATIVE COMUNE

Programele de cooperare teritorială răspund necesităților de dezvoltare locală, care vor fi specificate în cadrul Programelor operaționale comune (JOPs) (a se vedea subsecțiunea 7.1). Țările participante vor defini prioritățile programelor bazându-se pe situația lor specifică din punct de vedere geografic, economic, social, cultural și de mediu. Aceste priorități vor fi abordate prin intermediul unor proiecte transfrontaliere de mici dimensiuni între partenerii locali care vor fi selectați în urma unor solicitări de propuneri.

O listă orientativă și non-exhaustivă a obiectivelor, priorităților și acțiunilor comune operaționale este disponibilă mai jos. Programele de Cooperare Teritorială ale Parteneriatului Estic nu trebuie să le abordeze pe toate. Ei vor indica prioritățile și acțiunile selectate pe care intenționează să le implementeze în Programele operaționale comune.

I. Îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale din regiunile de frontieră prin proiecte comune care sprijină dezvoltarea economică și socială

Exemple de priorități pe care programele le pot aborda în cadrul obiectivului operațional I:

- Sporirea competitivității economiilor locale prin (i) îmbunătățirea serviciilor de afaceri, cum ar fi accesul la informații de reglementare (taxe, vămi, intrarea și ieșirea de pe piață); (ii) crearea de rețele transfrontaliere de afaceri și (iii) instruirea antreprenorilor locali;
- Dezvoltarea de trasee turistice comune, bazate pe resurse naturale comune, precum și pe patrimoniul istoric și cultural;
- Dezvoltarea soluțiilor comune pentru problemele sociale în regiunile de frontieră, în special șomajul în rândul tinerilor și "exodul de creiere", accesul la educație, asistență medicală și serviciile de protecție socială la nivel local;

Exemple de acțiuni:

- Studii de fezabilitate și elaborarea de pachete de aplicare în pregătirea proiectelor de infrastructură cu condiția că este demonstrată disponibilitatea de fonduri pentru a construi infrastructura;
- Inițiative comune pentru IMM-uri/afaceri/agricultură/dezvoltare rurală, inclusiv stabilirea de legături de afaceri și rețele antreprenoriale;
- Proiecte sociale care să răspundă nevoilor comunităților locale în ceea ce privește educația, serviciile sociale etc.
- Identificarea și pregătirea conceptelor de dezvoltare comună și planificare;
- Infrastructura la scară mică care să contribuie la o mai bună conectivitate/accesibilitate a regiunilor de frontieră;
- Dezvoltarea de rute, servicii și strategii comune de turism.

II. Soluționarea provocărilor comune în domeniul protecției mediului, ocupării forței de muncă, sănătății publice și în orice alt domeniu de interes comun având o dimensiune transfrontalieră

Exemple de priorități pe care programele le pot aborda în cadrul obiectivului operațional II:

- Promovarea managementului comun al ariilor protejate și al resurselor naturale, prin schimbul de informații, coordonarea măsurilor de protecție și a măsurilor de a reduce poluarea aerului și a apei, care afectează regiunea/regiunile învecinate(e);
- Sporirea cooperării între serviciile de urgență de-a lungul granițelor pentru a aborda provocările comune, cum ar fi inundațiile transfrontaliere, incendiile forestiere, poluarea aerului și a apei;
- Stabilirea și dezvoltarea contactelor directe între organizații și profesioniști locali și regionali peste hotare.

Exemple de acțiuni:

- Monitorizarea și gestionarea comună a resurselor naturale (de exemplu, a apelor) și a zonelor protejate;
- Crearea unor sisteme transfrontaliere de schimb de date în domeniul mediului;
- Acțiuni comune sau coordonate de combatere a poluării și diminuarea efectelor negative ale

- activității economice;
- Dezvoltarea la frontieră a infrastructurii de mediu la scară mică;
- Acțiuni comune în domeniul managementului deșeurilor, economisirea energiei etc;
- Campanii publice care vizează creșterea gradului de conștientizare a problemelor de mediu în regiunile de frontieră;
- Strategii și acțiuni comune pentru reabilitarea siturilor contaminate;
- Acțiuni comune pentru promovarea cooperării dintre organizațiile de mediu locale și regionale;
- Sporirea gradului de pregătire la nivel local și regional pentru gestionarea dezastrelor naturale și a celor provocate de om;
- Cooperarea între serviciile de urgență, inclusiv studii comune, acțiuni comune de formare;
- Activități comune pentru atenuarea impactului catastrofei de la centrala nucleară de la Cernobîl (specifică pentru programul CT Belarus-Ucraina);
- Acțiuni comune în vederea îmbunătățirii serviciilor de educație, de sănătate și sociale, precum și cooperarea între instituțiile care prestează aceste servicii și profesioniști;
- Strategii/proiecte pilot comune privind asistența socială pentru și adaptarea grupurilor sociale vulnerabile și marginalizate; sprijinirea integrării persoanelor vulnerabile în activități de cooperare;
- Cooperare pentru prevenirea, monitorizarea și tratamentul bolilor transmisibile.

III. Cultură, educație și sport

Exemple de priorități pe care programele le pot aborda în legătură cu Obiectivul operațional III:

- Promovarea evenimentelor și întâlnirilor culturale/sportive ca mijloc de a reuni oameni din regiunile de frontieră;
- Intensificarea cooperării și comunicării dintre organizații de-a lungul frontierei;
- Promovarea diversității culturale.

O importanță deosebită va fi alocată acțiunilor de la om la om care vizează consolidarea contactelor la nivel local vizând cele trei priorități menționate mai sus.

Exemple de acțiuni:

- Sporirea cooperării culturale (de exemplu, cooperarea între instituții, sprijinirea schimburilor culturale ale tinerilor, conservarea patrimoniului cultural);
- Dezvoltarea meșteșugurilor tradiționale;
- Creșterea schimbului comun de informații (de exemplu, informații comune despre întreaga zonă de frontieră, rețele de cooperare transfrontalieră între profesioniști din domeniul informațiilor);
- Studii culturale și istorice și activitățile de cercetare comune, precum și crearea de baze de date/registre de bunuri culturale etc. comune;
- Renovarea la scară mică a obiectelor de patrimoniu cultural și istoric;
- Promovarea cooperării educaționale (de exemplu, programe educaționale comune);
- Evenimente sportive comune și alte acțiuni pentru a spori oportunitățile de recreere și petrecere a timpului liber pentru tineri;
- Sporirea cooperării între instituții (de exemplu, comunicarea de bază și acordurile de cooperare).

5. GRUPURI ȚINTĂ

De proiect pot beneficia:

- **Actorii statali:** autorități locale și regionale, precum și furnizori de servicii publice, cum ar fi spitale, instituții de învățământ, de cercetare și culturale, furnizori de servicii comunale, asociații;
- **Actorii non-statali:** organizații ale societății civile în toată diversitatea lor (fundații politice și de cercetare independente, inițiative și sindicate cetățenești, organizații de tineret, asociații de IMM-uri etc).

Factorii de decizie naționali interesați de promovarea cooperării teritoriale cu statele vecine constituie, de asemenea, un grup de părți interesate. Acest grup cuprinde membri ai organelor legislative și executive responsabile de dezvoltarea economică, regională și (dacă este cazul) a infrastructurii. Reprezentanții acestui grup vor juca un rol important în stabilirea priorităților și măsurilor din programele respective de cooperare teritorială.

Fiecare program al Parteneriatului Estic de Sprijin al Cooperării Teritoriale îi va include atât pe actorii statali cât și pe cei non-statali. Pentru a primi sprijin pentru proiectele de cooperare teritorială, părțile interesate trebuie să fie în măsură să pregătească și să pună în aplicare cu succes aceste proiecte. Cerințele detaliate de eligibilitate și calitate vor fi definite în cadrul Programelor operaționale comune, precum și linii directoare pentru solicitanți.

Programele Parteneriatului Estic de Sprijin al Cooperării Teritoriale CT vor sprijini numai activități non-profit.

6. CADRUL FINANCIAR

Bugetul total pentru cele patru Programe ale Parteneriatului Estic de Sprijin al Cooperării Teritoriale este de 9.3 milioane de euro. O distribuie indicativă între cele patru programe de cooperare teritorială, pe baza populației, a nivelului de dezvoltare economică și socială și capacitatea de absorbție a regiunilor eligibile, este prezentată mai jos:

Programul Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială	Alocare buget (milioane euro)
Ucraina-Belarus	3.30
Moldova-Ucraina	3.30
Georgia-Armenia	1.35
Georgia-Azerbaijan	1.35
Total	9.30

Distribuie fondurilor programului poate devia de la cele de mai sus, în funcție de calitatea și de sfera de aplicare a cererilor de finanțare depuse în cadrul fiecărui program. Abaterile trebuie să fie aprobat de CE în urma unei recomandări din partea Autorității de Management (AM) (a se vedea subsecțiunea 7.3).

Contribuția UE la operațiunilor selectate ale proiectelor nu trebuie să depășească 90 la sută din totalul costurilor eligibile ale proiectului. Beneficiarii proiectului vor co-finanța cel puțin 10% din costurile eligibile.

7. STRUCTURI DE MANAGEMENT AL PROGRAMULUI

7.1. Programe operaționale comune (JOPs)

Țările participante vor elabora un Program Operațional Comun (JOP) care să descrie (i) provocările comune pe care țările participante își propun să le abordeze în comun în regiunile de frontieră eligibile, (ii) obiectivele, prioritățile și acțiunile, (iii) alocarea indicativă a fondurilor disponibile printre priorități, (iv) criteriile de eligibilitate pentru solicitanți și proiecte, precum și (v) modalități de implementare a programului și prevederile privind monitorizarea.⁴

Programul Operațional Comun va fi aprobat de către Comisia de luare a deciziilor în comun (JDMC) (a se vedea

---

⁴ Atunci când este cazul, documentele corespunzătoare regionale și/sau locale de planificare a dezvoltării trebuie să servească drept referință. Trebuie să fie descrise nivelul de coerență între programele operaționale comune și strategiile naționale/locale relevante. Comisiile de luare a deciziilor în comun, asistate Programul Teritorial al Parteneriatului Estic de Sprijin al Cooperării, vor consulta părțile interesate pentru a defini prioritățile fiecărui Program de Cooperare Teritorială din cadrul Parteneriatului Estic care vor fi incluse în cadrul Programului Operațional Comun. Ele vor asigura o participare echilibrată a autorităților naționale, regionale și locale în cadrul consultărilor. Se va asigura dreptul de proprietate asupra procesului de către autoritățile locale și regionale, precum și de către organizațiile societății civile.

subsecțiunea 7.2) și va fi convenit cu CE.

Programul PE de Sprijin al CT (așa cum este indicat în secțiunea 9) poate sprijini țările partenere în pregătirea Programelor operaționale comune.

CE va numi Autoritatea de management pentru cele patru programe de cooperare teritorială menționate în secțiunea 7.3. Țările partenere vor stabili o Comisia de luare a deciziilor în comun în cadrul fiecărui program de cooperare teritorială.

7.2. Comisia de luare a deciziilor în comun (JDMC)

Comisia de luare a deciziilor în comun va reuni reprezentanți ai administrației publice centrale, autorități locale și organizații ale societății civile (OSC) - inclusiv membri ai platformei naționale a Societății Civile a Parteneriatului Estic - din fiecare țară participantă. Reprezentanți ai Uniunii Europene, ai Autorității de management și ai Programului Parteneriatului Estic de Sprijinire a Cooperării Teritoriale pot participa la reuniunile Comisiei de luare a deciziilor în comun în calitate de observatori din propria lor inițiativă. Comisia de luare a deciziilor în comun va asigura dreptul de proprietate asupra programului din partea regiunilor participante.

Comisia de luare a deciziilor în comun va avea următoarele funcții:

- Va aproba Programul Operațional Comun care descrie obiectivele și prioritățile programului de cooperare teritorială;
- Decide cu privire la alocarea optimă a resurselor programului pentru prioritățile de cooperare teritorială;
- Va fi consultată cu privire la orice modificare a programului propus de Comisie și/sau GIZ în calitate de Autoritate de Management desemnată de către Comisia Europeană în cadrul acordului de delegare dintre Comisia Europeană și GIZ din 16.12.2013;
- Va fi consultată, împreună cu Comisia Europeană, cu privire la liniile directe pentru solicitanți, elaborate de către Autoritatea de Management;
- Va lua decizia finală cu privire la rezultatele evaluării proiectului, care va trebui să fie confirmată de către Comisia Europeană;
- Va trece în revistă progresele în implementarea programului;
- Va analiza rapoartele prezentate de către Autoritatea de Management.

O Comisie pentru luarea deciziilor în comun poate fi creată în cadrul comisiilor interguvernamentale bilaterale de cooperare economică între țările vecine, sau în orice altă formă considerată adecvată de către țările participante. Este important să se asigure o reprezentare echilibrată a autorităților naționale, regionale și locale, precum și a ONG-urilor și a societății civile în cadrul Comisiilor de luare a deciziilor în comun.

7.3. Autoritatea de management (MA)

Programele Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială vor fi implementate prin management centralizat indirect de către GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit), care va fi Autoritatea de management.

Autoritatea de Management va fi responsabilă de gestionarea operațională și financiară a Programelor Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială.

Autoritatea de management poate semna contracte privind granturi cu beneficiarii doar numai după ce Comisia Europeană aprobă lista finală a proiectelor selectate pentru finanțare.

Comisia Europeană și Autoritatea de Management vor avea atribuții de consiliere pentru Comisiile de luare a deciziilor în comun.

8. ORAR

Calendarul indicativ pentru pregătirea și lansarea Programelor Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială:

Consultările cu părțile interesate pentru a identifica prioritățile programului CT	septembrie - octombrie 2013
Crearea Comisiilor de Luare a Deciziilor în Comun	noiembrie 2013
Decizia de finanțare a Comisiei Europene	22 noiembrie 2013
Adoptarea programelor operaționale comune	aprilie/mai 2014
Publicarea solicitării de propuneri	iunie/iulie 2014

Perioada indicativă de implementare operațională a programelor CT este de 60 de luni, fiind supusă modificărilor care urmează să fie convenite împreună cu Comisia Europeană și Autoritatea de Management. Această perioadă durează de la semnarea acordului de delegare între Comisia Europeană și Giz până la încheierea programelor.

Perioada maximă de implementare a proiectelor selectate va fi stabilită în liniile directoare pentru fiecare solicitare propuneri de proiecte. Proiectele vor fi implementate în perioada menționată mai sus, iar activitățile vor trebui să fie finalizate înainte de încheierea programelor.

9. PROGRAMUL PARTENERIATULUI ESTIC DE SPRIJINIRE A COOPERĂRII TERITORIALE

Comisia Europeană a lansat Programul al Parteneriatului Estic de Sprijinire a Cooperării Teritoriale în decembrie 2012 pentru: (a) crearea unui mediu favorabil pentru programele Parteneriatului Estic de Cooperare Teritorială și (b) consolidarea capacității actorilor statali și non-statali locali și regionali de a elabora și implementa proiecte de colaborare teritorială.

Programul Parteneriatului Estic de Sprijinire a Cooperării Teritoriale a efectuat un studiu detaliat de cartografiere a potențialilor beneficiari descriși în secțiunea 5 și a realizat o analiză a capacității lor de bază. Pe lângă aceasta, a fost implementat un plan specific de consolidare a capacităților pentru a pregăti părțile interesate pentru elaborarea și implementarea programului. Membrii Comisiei de luare a deciziilor în comun pot consulta Programul Parteneriatului Estic de Sprijinire a Cooperării Teritoriale pentru orice aspect legat de pregătirea și punerea în aplicare a Programelor Parteneriatului Estic de Sprijinire a Cooperării Teritoriale. Pe lângă rolul de consolidare a capacităților, Programul Parteneriatului Estic de Sprijinire a Cooperării Teritoriale desfășoară activități de comunicare și vizibilitate pentru sensibilizarea opiniei publice cu privire la programele de cooperare teritorială, în general, și oportunitățile pentru părțile interesate de a adera la diferite activități.